

Emisná činnost a peňažný obeh

5 Emisná činnosť a peňažný obeh

5.1 Emisia slovenských peňazí

V roku 2006 zabezpečila Národná banka Slovenska v súlade s potrebami peňažného obehu dotlač 31,44 mil. kusov bankoviek v nominálnej hodnote 20 Sk, 13 mil. kusov bankoviek v nominálnej hodnote 200 Sk a 11 mil. kusov bankoviek v nominálnej hodnote 500 Sk. Na základe kontraktu z roku 2005 bola zrealizovaná aj dodávka 20,2 mil. kusov bankoviek v nominálnej hodnote 50 Sk z kanadskej tlačiarne Canadian Banknote Company, Ottava. Dvadsaťkorunové bankovky vytlačila tlačiareň Polska Wytwornia Papierow Wartosciowych S. A., Varšava, dvestokorunové bankovky francúzska tlačiareň Francois-Charles Fiduciaire, Rennes a päťstokorunové bankovky britská tlačiareň De La Rue, Gatesheade.

Okrem bankoviek bola pre potreby hotovostného peňažného obehu zabezpečená výroba 22,05 mil. kusov mincí v nominálnej hodnote 50 halierov a 9,61 mil. kusov mincí v nominálnej hodnote 1 Sk. Na zberateľské účely bolo vyrobených 17 500 kusov mincí v nominálnych hodnotách 10 Sk, 5 Sk, 2 Sk, 1 Sk a 50 halierov, ktoré boli použité do štyroch druhov ročníkových súborov obehových mincí Slovenskej republiky.

V roku 2006 vydala Národná banka Slovenska tri druhy pamätných mincí z drahých kovov, ktorými pripomenula významné udalosti a výročia a boli určené na zberateľské účely. Pamätné mince v nominálnych

hodnotách 200 Sk a 500 Sk boli vyrazené zo striebra a pamätná minca v nominálnej hodnote 5000 Sk bola vyrazená zo zlata. Pamätná minca 200 Sk k 200. výročiu narodenia Karola Kuzmányho bola zaradená do projektu Spoločné emisie Európy. Z celkového počtu pamätných mincí vydaných k tejto príležitosti odobral zahraničný odberateľ 9 600 kusov mincí vo vyhotovení proof. Výrobu všetkých mincí a predaj ročníkových súborov obehových mincí zabezpečovala Mincovňa Kremnica, š. p.

5.1.1 Stav peňazí v obehu a ročná čistá emisia¹² v SR

Hodnota obeživa v Slovenskej republike predstavovala k ultimu roku 2006 sumu 143,5 mld. Sk (vrátane pamätných slovenských mincí a federálnych pamätných mincí). V porovnaní so stavom k 31. decembru 2005 vzrástla hodnota obeživa v roku 2006 o 13,4 mld. Sk, čo predstavovalo medziročný rast o 10,3 %.

V priebehu roku 2006 si vývoj obeživa zachoval typicky sezónny charakter s poklesom v 1. štvrtroku 2006 a rastom v predvianočnom období. Dokumentujú to aj údaje o vývoji mesačnej hodnoty čistej emisie, ktoré sa pohybovali od -0,97 mld. Sk v januári 2006 do 5,24 mld. Sk v decembri 2006.

Denná hodnota obeživa sa v roku 2006 pohybovala od 128,6 mld. Sk do 148,6 mld. Sk. Minimálna hodnota

Tabuľka 32 Pamätné mince vydané NBS v roku 2006

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet vydaných mincí v ks		Vyhláška NBS
		spolu	z toho PROOF	
500 Sk ¹⁾	Ochrana prírody a krajiny – Národný park Muránska planina	7 100	2 800	88/2006 Z. z.
200 Sk ¹⁾	200. výročie narodenia Karola Kuzmányho	17 350	12 450	448/2006 Z. z.
5000 Sk ²⁾	Posledný panovník Veľkomoravskej ríše Mojmír II.	4 000	4 000	556/2006 Z. z.

Zdroj: NBS.

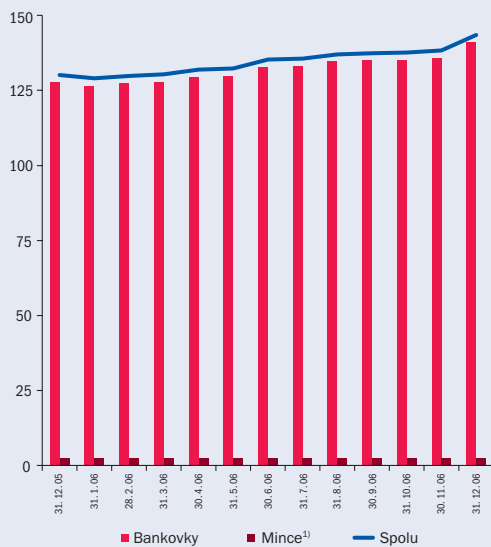
1) Pamätná strieborná minca.

2) Pamätná zlatá minca.

¹² Čistá emisia je rozdiel medzi objemom peňazí daným do obehu a príjmom peňazí za určité časové obdobie. Terminológia je zhodná s terminológiou Európskej centrálnej banky.

Graf 70 Mesačný vývoj obeživa v roku 2006 (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

1) Vrátane pamätných mincí.

sa dosiahla 2. februára 2006 a maximálna v predvia-
nočnom období 22. decembra 2006.

5.1.2 Štruktúra obeživa a čistej emisie

K 31. decembru 2006 bolo v obehu 175,6 mil. kusov bankoviek v hodnote 141,1 mld. Sk, 1 113,8 mil. kusov obehových mincí v hodnote 1,8 mld. Sk a 867 tis. kusov pamätných mincí emitovaných NBS v hodnote 643,4 mil. Sk. Z celkovej hodnoty obeživa tvorili bankovky 98,3%, obehové mince 1,2% a pamätné mince vrátane federálnych pamätných mincí 0,5%. Z celkového množstva peňazí v obehu bolo 13,6% bankoviek, 86,3% obehových mincí a 0,1% pamätných mincí.

Čistá ročná emisia peňazí za rok 2006 predstavovala hodnotu 13,4 mld. Sk a v porovnaní s rokom 2005 bola nižšia o 6,8 mld. Sk. Čistá emisia bankoviek predstavovala sumu 13,5 mld. Sk a obehových mincí sumu 69,0 mil. Sk. Emisia pamätných mincí dosiahla zápornú hodnotu 157,9 mil. Sk (vrátane federálnych

Tabuľka 33 Hodnota obeživa v Sk

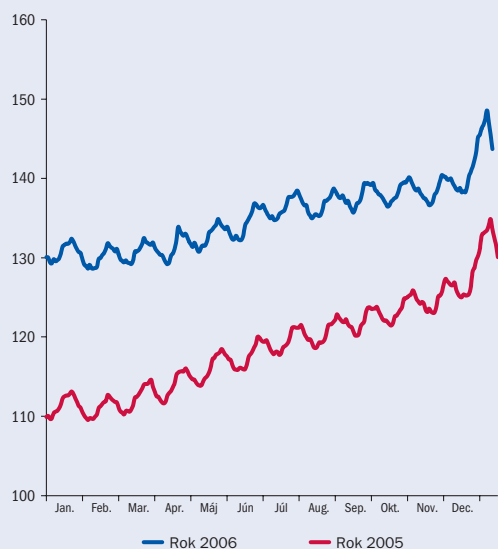
	Hodnota v Sk		Podiel v %	
	31.12.2006	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2005
Bankovky				
5000 Sk	68 029 362 500	60 530 677 500	47,40	46,52
1000 Sk	61 320 830 500	56 298 082 500	42,73	43,27
500 Sk	5 361 164 875	4 864 545 875	3,74	3,74
200 Sk	2 292 431 250	2 055 817 650	1,60	1,58
100 Sk	2 512 164 150	2 386 890 550	1,75	1,83
50 Sk	867 629 800	803 035 150	0,60	0,62
20 Sk	720 110 265	668 318 405	0,50	0,51
Spolu	141 103 693 340	127 607 367 630	98,32	98,08
Obehové mince				
10 Sk	881 149 330	881 097 520	0,61	0,68
5 Sk	333 777 320	307 494 745	0,23	0,24
2 Sk	232 742 040	213 482 432	0,16	0,16
1 Sk	152 756 209	140 241 785	0,11	0,11
50 hal.	25 042 036	25 211 472	0,02	0,02
50 hal. II	74 212 418	63 057 108	0,05	0,05
20 hal.	44 304 304	44 346 033	0,03	0,03
10 hal.	26 980 004	26 998 155	0,02	0,02
Spolu	1 770 963 661	1 701 929 248	1,23	1,31
Pamätné mince¹⁾	643 389 180	801 298 680	0,45	0,62
Peniaze spolu	143 518 046 181	130 110 595 558	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

1) Vrátane federálnych pamätných mincí.

Graf 71 Denný vývoj obeživa

(mld. Sk)

Zdroj: NBS.

pamätných mincí, ktorých platnosť bola ukončená 30. septembra 2000 a ktoré Národná banka Slovenska vymieňala za zákonné peniaze do 30. júna 2006).

V roku 2006 zaznamenali najvyššiu hodnotu čistej emisie bankovky v nominálnej hodnote 5000 Sk (7,5 mld. Sk, 1,5 mil. kusov) a bankovky v hodnote 1000Sk (5,0 mld. Sk, 5,0 mil. kusov). Tieto dve nominálne hodnoty tvorili spolu 93,4 % z hodnoty čistej emisie v roku 2006.

Štruktúra bankoviek v obehu sa v porovnaní s rokom 2005 nezmenila. Najpočetnejšími bankovkami v obehu zostávajú bankovky v nominálnych hodnotách 1000Sk (61,3 mil. kusov), 20 Sk (36,0 mil. kusov) a 100 Sk (25,1 mil. kusov). Bankovky v nominálnych hodnotách 5000Sk a 1000Sk tvorili svojou hodnotou (68,0 mld. Sk, resp. 61,3 mld. Sk) spolu 90,1 % z celkovej hodnoty obeživa, čo bol mierne vyšší podiel ako v predchádzajúcom roku (89,8%).

V roku 2006 predstavovala čistá emisia obehových mincí hodnotu 69,0 mil. Sk (takmer 49 mil. kusov).

5

Tabuľka 34 Množstvo obeživa v kusoch

	Množstvo v ks		Podiel v %	
	31.12.2006	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2005
Bankovky				
5000 Sk	13 605 873	12 106 136	1,05	0,99
1000 Sk	61 320 831	56 298 083	4,75	4,59
500 Sk	10 722 330	9 729 092	0,83	0,79
200 Sk	11 462 156	10 279 088	0,89	0,84
100 Sk	25 121 642	23 868 906	1,95	1,94
50 Sk	17 352 596	16 060 703	1,34	1,31
20 Sk	36 005 513	33 415 920	2,79	2,72
Spolu	175 590 940	161 757 927	13,61	13,18
Obehové mince				
10 Sk	88 114 933	88 109 752	6,83	7,18
5 Sk	66 755 464	61 498 949	5,17	5,01
2 Sk	116 371 020	106 741 216	9,02	8,70
1 Sk	152 756 209	140 241 785	11,84	11,43
50 hal.	50 084 071	50 422 943	3,88	4,11
50 hal. II	148 484 836	126 114 215	11,50	10,27
20 hal.	221 521 521	221 730 163	17,17	18,06
10 hal.	269 800 042	269 981 546	20,91	22,00
Spolu	1 113 828 096	1 064 840 569	86,32	86,75
Pamätné mince¹⁾	866 959	830 945	0,07	0,07
Peniaze spolu	1 290 285 995	1 227 429 441	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

1) Vrátane federálnych pamätných mincí.

Čistá emisia dosiahla plusové hodnoty pri takmer všetkých platných obehových minciach, okrem 50-halierových mincí (vzor 1993), ktorých emisia poklesla o 169,4 tis. Sk. Najvyššiu hodnotu čistej emisie dosiahla minca 5 Sk (26,3 mil. Sk) a najviac vzrástlo množstvo 50-halierových mincí (o 22 mil. kusov). V súvislosti s ukončením platnosti mincí najnižších nominálnych hodnôt (20- a 10-halierových mincí) sa v roku 2006 z obehu vrátilo iba minimálne množstvo 208,6 tis. kusov 20-halierových mincí (v roku 2005 sa z obehu vrátilo 3,3 mil. kusov) a 181,5 tis. kusov 10-halierových mincí (v roku 2005 sa z obehu vrátilo 3,1 mil. kusov). V obehu zostáva stále viac ako 491 mil. kusov týchto mincí, čo k 31. decembru 2006 predstavovalo viac ako 44 % celkového množstva emitovaných mincí od roku 1993 do konca roku 2006.

Celkový počet pamätných mincí v obehu vzrástol za rok 2006 o 36 tis. kusov a ich hodnota vzrástla o 31,2 mil. Sk (iba slovenských pamätných mincí). Z obehu sa v roku 2006 vrátili federálne pamätné mince v celkovej hodnote 74,1 tis. Sk.

5.1.3 Priemerné hodnoty obeživa

Hodnota obeživa na jedného obyvateľa¹³ vrátane pamätných mincí dosiahla k 31. decembru 2006 sumu 26 631 Sk, z toho bankovky 26 183 Sk, obehové

mince 329 Sk a pamätné mince 119 Sk. V porovnaní s rokom 2005 vzrástla celková hodnota obeživa na jedného obyvateľa o 2 447 Sk, z toho pri bankovkách o 2 464 Sk a obehových minciach o 13 Sk. Hodnota pamätných mincí na obyvateľa sa znížila o 30 Sk.

Z hľadiska množstva držaných peňazí pripadlo na jedného obyvateľa takmer 33 kusov bankoviek, čo bolo o 3 kusy viac ako v roku 2005. Najpočetnejšími boli bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk v počte 11 kusov a 20 Sk v počte takmer 7 kusov. Počet obehových mincí na jedného obyvateľa sa v roku 2006 oproti roku 2005 zvýšil zo 198 kusov na 207 kusov. Najvyšší podiel mali podobne ako v roku 2005 halierové mince (10 hal., 20 hal. a 50 hal.) v počte 128 kusov na obyvateľa (v roku 2005 to bolo 124 kusov). Z platných mincí sú najpočetnejšími 50-halierové mince, ktorých na jedného obyvateľa pripadalo 37 kusov (v roku 2005 to bolo 33 kusov).

Priemerná hodnota peňažného znaku¹⁴ dosiahla v roku 2006 hodnotu 111,2 Sk (pri medziročnom raste o 5,2 Sk). Jeho vývoj zodpovedá vývoju množstva a hodnoty obeživa. Porovnanie vývoja priemernej hodnoty peňažného znaku podľa jednotlivých druhov peňazí od roku 1993 dokumentuje tabuľka.

Vývoj priemernej hodnoty peňažného znaku v posledných rokoch ovplyvňuje rýchlejší rast hodnoty obeživa v porovnaní s jeho množstvom.

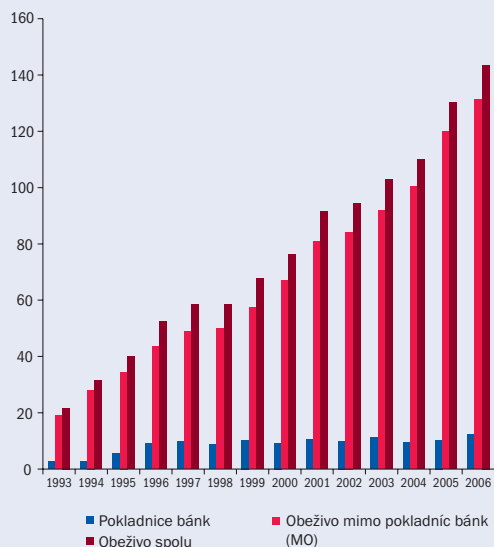
Rok	Bankovky	Obehové mince	Peniaze spolu vrátane pamätných mincí
1993	289,3	3,2	90,2
1994	384,1	2,0	76,4
1995	455,6	1,8	76,7
1996	537,3	1,7	81,8
1997	566,3	1,6	80,5
1998	552,3	1,5	72,2
1999	594,1	1,5	76,1
2000	631,4	1,4	77,1
2001	693,6	1,4	84,4
2002	697,8	1,4	80,3
2003	729,2	1,4	85,0
2004	738,8	1,6	94,0
2005	788,9	1,6	106,0
2006	803,6	1,6	111,2

Zdroj: NBS.

¹³ K 31.12.2005 bol počet obyvateľov 5 389 180, zdroj ŠÚ SR.

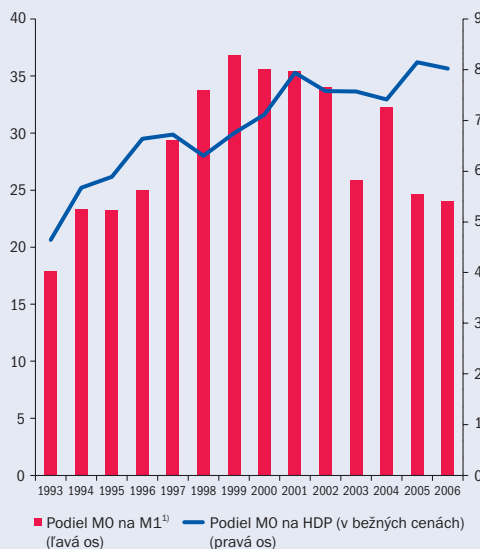
¹⁴ Priemerná hodnota peňažného znaku = celková hodnota obeživa / celkové množstvo obeživa.

Graf 72 Obeživo u verejnosti a v pokladniciach bánk (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Graf 73 Podiel agregátu M0 na agregáte M1 a HDP (v bežných cenách) (%)

Zdroj: NBS.

1) Od roku 2003 podľa metodiky ECB.

5.1.4 Obeživo a niektoré makroekonomické veličiny

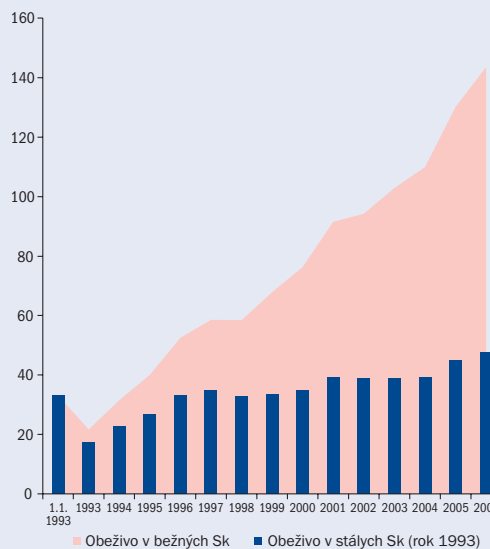
K 31. decembru 2006 sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšila hodnota obeživa zo 130,1 mld. Sk na 143,5 mld. Sk (o 10,3%), z toho obeživo u verejnosti vzrástlo zo 119,8 mld. Sk na 131,2 mld. Sk (o 9,5%) a obeživo v pokladniciach bánk vzrástlo z 10,3 mld. Sk na 12,3 mld. Sk (o 19,5%).

Podiel agregátu M0 na agregáte M1¹⁵ sa v roku 2006 oproti predchádzajúcemu roku znížil o 0,6 percentuálneho bodu na 24,0%. Tento ukazovateľ vykazuje od roku 2004 klesajúcu tendenciu, čo dokumentuje mierne stúpajúcu úroveň bezhotovostného platobného styku na Slovensku.

Podiel M0 na HDP¹⁶ v SR klesol v roku 2006 medziročne o 0,1 percentuálneho bodu na 8,0%, čo je porovnateľné s hodnotou dosahovanou v krajinách eurozóny (od 3% do 10%).

Hodnota obeživa v stálych cenách¹⁷ dosiahla k 31. decembru 2006 hodnotu 47,46 mld. Sk a v porovnaní s rokom 2005 vzrástla o 2,63 mld. Sk. Medziročný rast obeživa v stálych cenách bol, rovnako ako v predchádzajúcom roku, výraznou mierou ovplyvnený

Graf 74 Vplyv inflácie na hodnotu obeživa (mld. Sk)

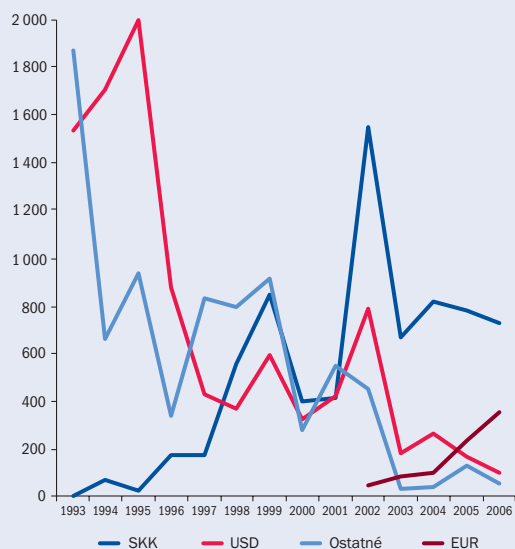
Zdroj: ŠÚ SR a NBS.

rýchlejším rastom obeživa (rast o 10,3%) než rastom ročnej miery inflácie (rast o 4,2%).

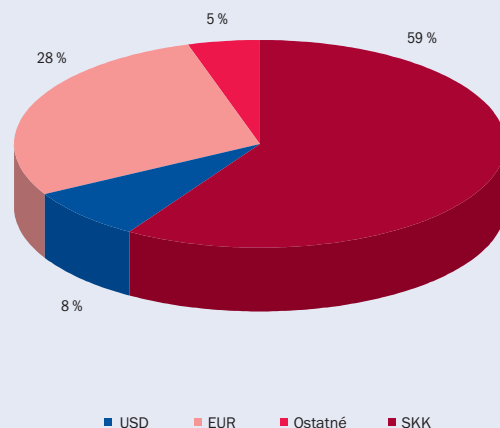
¹⁵ Peňažné agregáty M0 a M1 sú do roku 2002 počítané podľa metodiky NBS a od roku 2003 podľa metodiky ECB (mesačný bulletin NBS Menový prehľad 1/2006).

¹⁶ HDP v bežných cenách, zdroj ŠÚ SR.

¹⁷ Pri raste cenovej hladiny od roku 1993 o 202,4%, podľa indexu spotrebiteľských cien (CPI), zdroj ŠÚ SR.

Graf 75 Vývoj počtu zadržaných falzifikátov (ks)

Zdroj: NBS.

Graf 76 Štruktúra falzifikátov v roku 2006 (%)

Zdroj: NBS.

5.2 Falzifikáty peňazí zadržané na území Slovenskej republiky

V roku 2006 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných spolu 1 233 kusov falzifikátov slovenských korún a cudzích mien. V porovnaní s rokom 2005 to predstavuje zníženie celkového počtu zadržaných falzifikátov o 83 kusov, teda o viac ako 6 %. Z uvedeného množstva bolo 70% falzifikátov zadržaných priamo v peňažnom obehu bankami, pobočkami zahraničných bánk, nebankovými subjektmi a bezpečnostnými službami.

V štruktúre falzifikátov bol najvyšší podiel slovenských korún (59%) a eur (28%). Podiel amerických dolárov dosiahol 8% a ostatných cudzích mien 5%.

5.2.1 Falzifikáty slovenských korún

V roku 2006 bolo zadržaných spolu 726 falzifikátov slovenských korún vrátane dvoch zložených bankoviek, 27 napodobnenín, 8 upravených bankoviek a mincí a jednej mincovej platničky. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Košickom kraji (256 kusov) a v Bratislavskom kraji (99 kusov). Najviac falšovanými boli bankovky s nominálnou hodnotou 1000Sk a 500Sk, ktoré predstavovali dve tretiny falzifikátov slovenských korún.

5.2.2 Falzifikáty cudzích mien

V roku 2006 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných 101 kusov falzifikátov amerických dolárov, 348 kusov falzifikátov eur a 58 kusov falzifikátov

Tabuľka 36 Počet zadržaných falzifikátov slovenských korún**(ks)**

Rok	Nominálna hodnota									Spolu
	5000	1000	500	200	100	50	20	10	P ¹⁾	
2002	14	1 307	105	17	49	38	17	2	0	1 549
2003	14	396	131	58	31	27	8	0	1	666
2004	45	419	203	36	68	36	11	1	1	820
2005	23	337	151	103	87	48	28	0	7	784
2006	28	344	138	95	55	22	6	0	38	726

Zdroj: NBS.

1) Napodobneniny, upravené a zložené bankovky a mince, platnička.

Tabuľka 37 Počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov (ks)

Rok	Nominálna hodnota								Spolu
	1	5	10	20	50	100	1000	P ¹⁾	
2002	4	1	1	1	11	768	0	4	790
2003	0	0	0	3	3	176	0	5	187
2004	3	0	1	1	5	252	0	2	264
2005	0	0	1	1	3	163	0	3	171
2006	2	1	0	0	3	94	1	0	101

Zdroj: NBS.

1) Pozmenené, napodobneniny a upravené bankovky.

Tabuľka 38 Počet zadržaných falzifikátov eur (ks)

Rok	Nominálna hodnota									Spolu
	2	5	10	20	50	100	200	500	P ¹⁾	
2002	0	0	0	2	31	14	0	1	0	48
2003	0	0	2	18	41	9	13	4	1	88
2004	3	1	0	1	48	26	17	2	5	103
2005	8	0	0	13	114	26	37	34	2	234
2006	3	1	4	6	69	217	38	10	0	348

Zdroj: NBS.

1) Pozmenené, napodobneniny, upravené a zložené bankovky.

Tabuľka 39 Počet zadržaných falzifikátov ostatných cudzích mien (ks)

Rok	Mena							Spolu
	GBP	CZK	CAD	PLN	CHF	HUF	Ostatné ¹⁾	
2002	9	369	1	6	1	0	69	455
2003	20	3	6	2	1	0	0	32
2004	14	12	4	2	1	3	0	36
2005	82	21	3	1	1	18	1	127
2006	39	9	0	2	0	7	1	58

Zdroj: NBS.

1) Meny nahradené eurom, nórska koruna a austrálsky dolár.

ostatných cudzích mien. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Košickom kraji.

100 USD, ktorá tvorila až 93 % z celkového počtu falzifikátov amerických dolárov.

Falzifikáty amerických dolárov

Od roku 2005 pretrváva tendencia poklesu počtu falzifikátov amerických dolárov a súčasne aj podielu uvedenej meny na celkovom počte zadržaných falzifikátov. Zatiaľ čo v roku 2005 bol zaznamenaný pokles v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 35 %, v roku 2006 bolo zníženie až o 41 %. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji, v ktorom bolo v 45 prípadoch zadržaných 54 kusov falzifikátov. Najfalšovanejšou bola bankovka s nominálnou hodnotou

Falzifikáty eur

Stúpajúci trend v počte zadržaných falzifikátov eur pokračoval aj v roku 2006, keď bolo v porovnaní s rokom 2005 zaznamenané zvýšenie počtu zadržaných falzifikátov približne o polovicu. Falzifikáty eur s počtom 348 kusov tvorili 28 % z celkového množstva zadržaných falzifikátov. V štátoch Hospodárskej a menovej únie patrili medzi najčastejšie falšované bankovky nižších nominálnych hodnôt, t. j. 20 EUR a 50 EUR. Na území Slovenskej repub-

líky bolo najviac zadržaných falzifikátov bankoviek 100 EUR, ktoré z celkového počtu falzifikátov eur predstavovali takmer 63 %.

Falzifikáty ostatných cudzích mien

V roku 2006 došlo k medziročnému zníženiu falzifikátov ostatných cudzích mien o viac ako polovicu a s počtom 58 kusov predstavovali 5 % z celkového počtu zadržaných falzifikátov. Rovnako ako v roku 2005 tvorili najvyšší podiel falzifikáty anglických libier.